

**Nr 22.**

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m.; given Stockholms slott den 9 januari 1948.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade, av kyrkomötet för dess del godkända förslag till lag om upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m.

GUSTAF.

*Herman Zetterberg.*

**F ö r s l a g**  
till  
**L a g**  
om upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m.

Härmed upphävas  
dels kap. 5 kyrkolagen, i den mån detta kapitel fortfarande gäller,  
dels ock förordningen den 30 oktober 1866 (nr 61) angående ändring i  
kyrkolagens föreskrift rörande tiden för barnakvinnas kyrkogång.

---

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 december 1947.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med statsrådet Quensel anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, kyrkomötets skrivelse den 7 december 1946 om *upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m.*

Föredraganden anför följande.

Kap. 5 i 1686 års kyrkolag, vilket såsom rubrik har »Om barnakvinnors kyrkogång», lyder:

»§ 1. Barnaföderskor skola hålla sig inne vid pass sex veckor efter födelsen, emedan en kristlig sedvana, tukt och ärbarhet så ock deras egen hälsa sådant fordrar; sedan tagas de i kyrka efter vanlighet.

§ 2. De kvinnor, som hava avlat barn tillhopa med sina fästemen och föda samt söka kyrkogång förr, än vigseln tillkommer, skola icke intagas som andra kyska barnaföderskor utan med ett särdeles bönesätt, som i handboken är infört. Men de, som befinnas vara hävdade av deras män, dock icke föda barn före bröllopsdagen, skola som andra ärliga hustrur intagas och för otidigt sänglag giva till kyrkan två daler silvermynt.»

Jämlikt förordningen den 30 oktober 1866 (nr 61) angående ändring i kyrkolagens föreskrift rörande tiden för barnakvinnas kyrkogång må kyrkogång tillstädjas fyra veckor efter barnets födelse, eller tidigare, om vederbörande kyrkoherde finner giltiga skäl för handen, att det må tillåtas.

Böter för otidigt sänglag äro avskaffade.

1686 års kyrkolags femte kapitel hänvisar till kyrkohandbokens ritual för barnakvinnors kyrkogång. Nu gällande kyrkohandboks åttonde kapitel har såsom överskrift: »En moders tacksägelse. Kyrkotagning.» Akten kan försiggå antingen i kyrka eller i hemmet. Ur den i förra fallet föreskrivna bönen må följande ord anföras: »Allsmäktige, evige Gud, du som är allt levandes ursprung och källa. Vi tacka dig för den godhet som du bevisat denna moder, genom barnet som du anförtrött åt henne att älska och att vårda. Tag, o Herre, i nåd emot den tacksägelse som hon frambär inför dig, när hon i dag med hälsa och stärkta krafter ånyo kan träda upp

i din helgedom . . . Giv henne nåd att med glädje fylla sitt höga moderskall.» Den bön, som föreskrives, när akten försiggår i hemmet, eventuellt i samband med barnets dop, ansluter sig nära till den nyssnämnda bönen. Hänvisning sker här till hemmet: »Låt din välsignelse vila över detta hem, i ljusa dagar och i mörka.»

I yttrande över en vid 1946 års kyrkomöte väckt motion om snara åtgärder för upphävande av femte kapitlet kyrkolagen anförde kyrkolagsutskottet i betänkande nr 25, att kyrkohandbokens utformning av ifrågasvarande gudstjänstliga handling, en utformning som hade gamla anor i svensk gudstjänstlig tradition, hade vitsord gentemot ordalagen i kyrkolagens femte kapitel, även där bestämmelserna i detsamma icke blivit i särskild ordning upphävda. Utgestaltningen av femte kapitlet i kyrkolagen hade således, i den mån den fortfarande skulle anses kunna gälla, blivit obsolet, varom ingen tvekan kunde råda. Då det nu i motionen påyrkades, att steget skulle tagas fullt ut till ett uttryckligt upphävande av kapitlet i fråga, hade utskottet intet att däremot invända, så mycket mindre som de obsolet vordna ordalagen skulle kunna tagas till intäkt för en uppfattning av akten i fråga, som icke varit främmande för den tid, då kyrkolagen skrivits, men som vore stridande mot nu gällande kyrkohandboks. I samband härmed syntes även förordningen den 30 oktober 1866 angående ändring i kyrkolagens föreskrift rörande tiden för barnakvinnas kyrkogång böra upphävas.

I sin skrivelse den 7 december 1946, nr 33, har kyrkomötet anmält, att kyrkomötet för sin del godkänt ett av kyrkolagsutskottet upprättat förslag till lag om upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m. Förslaget torde såsom bilaga<sup>1</sup> få åtfölja statsrådsprotokollet.

#### *Departementschefen.*

Såsom kyrkomötet föreslagit torde ifrågasvarande, numera föräldrade bestämmelser i femte kapitlet av 1686 års kyrkolag böra upphävas jämte den förut nämnda förordningen den 30 oktober 1866.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över det av kyrkomötet godkända lagförslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

*Thore Wisén.*

<sup>1</sup> Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 8 januari 1948.*

N ä r v a r a n d e :

justitieråden    LAWSKI,  
                          GYLLENSWÄRD,  
                          NISSEN,  
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 8 januari 1948 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 19 december 1947, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet S. Edling.

*Lagrådet* lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

*Ake Mossler.*

---

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 januari 1948.*

**N ä r v a r a n d e :**

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med statsrådet Quensel anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 8 januari 1948 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 19 december 1947 remitterade förslaget till *lag om upphävande av kap. 5 kyrkolagen m. m.*

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Lars Nordvall.*

---